

Arbeidsomstandighedenwet

Vanaf 1 juli 1997 bevinden zich voorschriften ter zake veiligheid en gezondheid op tijdelijke en mobiele bouwplaatsen in afdeling 5 (Bouwplaatsen) van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb. 1997, 60). Tot genoemde datum bevonden zich gelijklopende voorschriften in het zogeheten Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandighedenwet (Stb. 1994, 597). Dit onderdeel biedt informatie ter zake de verplichtingen voortvloeiend uit afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit) aangaande de ontwerpfase van een (bouw)werk. De in de brochure opgenomen modellen zijn afkomstig uit de door VROM opgestelde brochure 'V&G Modellen Bouwprocesbesluit'.

Arbeidsomstandighedenwet

- 1 Afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit
  - 1.1 De Arbeidsomstandighedenwet
  - 1.2 Doel Arbeidsomstandighedenbesluit
  - 1.3 Inhoud afdeling 5 van het Arbeidsomstandigheden besluit
  - 1.4 Voor welke werken geldt afdeling 5 van het Arbeidsomstandigheden besluit?
  - 1.5 Welke verplichtingen vloeien voort uit het Arbeidsomstandigheden besluit?
  - 1.6 (Bouw)werken in de zin van het Arbeidsomstandighedenbesluit

Bijlage I

Bestekbepalingen arbeidsomstandigheden
Voorbeeld-bepalingen

Bijlage II

Veiligheids- en gezondheidsplan ontwerpfase (model).
Veiligheids- en gezondheidsgevaren voortvloeiend uit het ontwerp
Veiligheids- en gezondheidsgevaren voortvloeiende uit de omgeving van de bouwlocatie
Toetsing veiligheids- en gezondheidsgevaren door deskundige

Checklist identificatie van risico's in de ontwerpfase (B&U-versie)

Bijlage III

Voorbeeld V&G-dossier (art. 2.30 sub c van het Arbeidsomstandigheden besluit)

Bijlage IV

Voorbeeld model kennisgevingsformulier

Bijlage V

Informatie Arbeidsinspectie

1 Afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit

1.1 De Arbeidsomstandighedenwet

Het Arbeidsomstandighedenbesluit vindt haar grondslag ondermeer in de Arbeidsomstandighedenwet. Op grond van de Arbeidsomstandighedenwet ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers bij de werkgever. Het Arbeidsomstandighedenbesluit voegt verantwoordelijkheden toe voor andere partijen. Afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit richt zich tot alle bij het bouwproces betrokken partijen. Niet alleen werkgevers en werknemers, maar ook zelfstandigen, opdrachtgevers en ontwerpers worden -op basis van hun rol en positie in het bouwproces- belast met (een deel van) de zorg voor de veiligheid en gezondheid van degenen die op de bouwplaats werkzaam zijn.

1.2 Doel Arbeidsomstandighedenbesluit

Afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit implementeert de EG-richtlijn betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiele bouwplaatsen (92/57/EEG). Het Arbeidsomstandighedenbesluit beoogt de coördinatie te regelen op de bouwplaats tussen de verschillende partijen in het bouwproces op het gebied van veiligheid en gezondheid. Tijdens de ontwerpfase moet hier reeds rekening mee worden gehouden. Risico-inventarisatie en risico-evaluatie tijdens de ontwerpfase zijn dan ook dwingende verplichtingen binnen het Arbeidsomstandighedenbesluit. Uit Europees onderzoek is gebleken dat de oorzaak van de arbeidsongevallen in de bouw in circa 40% van de gevallen mede te wijten is aan inadequate bouwkundige, of organisatorische keuzen dan wel een slechte planning van de uit te voeren werken bij de opzet van een bouwproject. Een gebrek aan coördinatie, met name als gevolg van de gelijktijdige of achtereenvolgende aanwezigheid van verschillende ondernemingen op een bouwplaats, blijkt het risico van ongelukken op de bouwplaats aanzienlijk te vergroten. De Europese Richtlijn, en dientengevolge afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit, beoogt aan genoemde gebreken een einde te maken.

1.3 Inhoud afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit

De partijen die middels het Arbeidsomstandighedenbesluit verplichtingen krijgen opgelegd zijn opdrachtgevers, ontwerpers en aannemers. De verplichtingen gelden voor verschillende fasen van het bouwproces (ontwerp-, planning- en uitvoeringsfase). Het komt erop neer dat te allen tijde rekening moet worden gehouden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers die het werk (zullen) uitvoeren.

De algemene verplichtingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit betreffen:

- het bij het ontwerpen van een (bouw)werk hanteren van de algemene uitgangspunten inzake veiligheid en gezondheid;
- het aanwijzen (aanstellen) van veiligheids- en gezondheidscoördinatoren, hierna te noemen V&G-coördinatoren, zowel voor de ontwerpfasen als voor de uitvoeringsfase van een (bouw)werk;
- het opstellen van een zogenoemd veiligheids- en gezondheidsplan en dossier, beide in eerste instantie door de V&G-coördinator ontwerpfasen;
- het in bepaalde gevallen vooraf in kennis stellen van de Arbeidsinspectie van het voornemen om een bouwwerk tot stand te brengen.

In de ontwerpfasen van een (bouw)werk geldt altijd de verplichting dat bij het ontwerp en bij de organisatorische keuzen met betrekking tot het plannen van de werkzaamheden gedurende het bouwproces, rekening wordt gehouden met de veiligheid en gezondheid van de werknemers tijdens de uitvoeringsfase van het werk. De algemene preventieprincipes op het gebied van veiligheid en gezondheid dienen tijdens de ontwerpfasen te worden toegepast. Het gaat daarbij om beginselen die ervan uitgaan dat:

- gevaren worden voorkomen dan wel zoveel mogelijk worden beperkt bij de bron;
- voorrang wordt gegeven aan maatregelen inzake collectieve bescherming boven individueel beschermende maatregelen;
- de inrichting van de werkplek en de keuze van de productie- en werkmethoden worden aangepast aan de mens om met name monotone en tempogebonden arbeid draaglijk te maken en de daaruit voortvloeiende gezondheidsschade zoveel mogelijk te beperken;
- rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de techniek op dit terrein;
- werknemers doeltreffend worden ingelicht over de aan hun arbeid verbonden gevaren.

Het Arbeidsomstandighedenbesluit wijst de opdrachtgever aan als de primair verantwoordelijke voor de algemene verplichtingen en de ontwerpverplichtingen genoemd in artikel 2.26 tot en met 2.29 van het besluit. Voor de verplichtingen in verband met de totstandbrenging van een (bouw)werk (artikelen 2.37 en 2.38) is de uitvoerende partij verantwoordelijk. Gelet op deze scheiding van verantwoordelijkheden moet de opdrachtgever bij gunning van het werk een schriftelijke overeenkomst sluiten met de uitvoerende partij waarin de coördinatieverplichtingen van laatstgenoemde tijdens de uitvoeringsfase zijn vastgelegd (artikel 2.35). De opdrachtgever kan zijn verplichtingen met betrekking tot de ontwerpfasen overdragen aan degene aan wie hij de opdracht verstrekt voor het uitvoeren van het ontwerp van een (bouw)werk (de ontwerpende partij). Hij blijft echter verantwoordelijk voor de naleving van genoemde verplichtingen. De opdrachtgever zal, ongeacht de bouworganisatievorm die hij kiest, altijd in het bouwproces een ontwerpende en uitvoerende partij dienen aan te wijzen. Dit laat onverlet dat dit één en dezelfde kan zijn. In geval van een opdrachtgever-consument (in de regel een particulier die zijn huis laat (ver)bouwen) moet de ontwerpende partij, en zo deze er niet is de uitvoerende partij, de verplichtingen van de opdrachtgever overnemen. Dit wordt tussen partijen in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd.

1.4 Voor welke werken geldt afdeling 5 van het Arbeidsomstandigheden besluit?

De verplichtingen die rusten op de diverse partijen op grond van het Arbeidsomstandighedenbesluit zijn gekoppeld aan de aard en de omvang van het bouwproject. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een aantal categorieën.

A. Werken waarbij:

- de geraamde duur van het bouwwerk meer dan 30 werkdagen beslaat en op de bouwplaats meer dan 20 werknemers tegelijkertijd arbeid zullen gaan verrichten of
- de totstandbrenging van het bouwwerk meer dan 500 mensdagen zullen zijn gemoeid (zie artikel 2.26 van het Arbeidsomstandighedenbesluit).

B. Werken (ongeacht de grootte) die als bijzonder gevaarlijk worden beschouwd. Er moet dan sprake zijn van gevaren die de aan reguliere bouwactiviteiten verbonden gebruikelijke risico's overstijgen. Dit betreft tenminste de volgende werkzaamheden of activiteiten (overeenkomstig Bijlage II van de EG-Richtlijn 92/57/EEG):

- werken met extra risico voor bedelving, vast raken of vallen;
- werken met bijzonder gevaarlijke chemische of biologische stoffen waarvoor gezondheidkundig toezicht verplicht is;
- werken met ioniserende straling (waarvoor bijzondere voorschriften gelden);
- werken in de nabijheid van hoogspanningskabels;
- werken met extra risico voor verdrinking;
- werken met duikuitrusting;
- werkzaamheden uitgevoerd onder overdruk;
- het graven van putten, tunnels en ondergrondse werken;
- werkzaamheden met springstoffen;
- werkzaamheden in verband met de montage of demontage van zware prefab-elementen.

NB. een werk dat zowel in categorie A als in categorie B valt, wordt beschouwd als een werk dat onder categorie A valt.

C. Werken, niet vallende onder categorie A en/of B. Situaties

- (I) Bouwplaatsen waar uitsluitend werknemers van één werkgever werken.
- (II) Bouwplaatsen waar twee of meer werkgevers dan wel één werkgever en een of meer zelfstandig werkende(n) dan wel twee of meer zelfstandigen arbeid gaan/doen verrichten. (De werkgevers van de directievoerenden en/of toezichthouders gelden niet als werkgever in de zin van het Arbeidsomstandighedenbesluit).

1.5 Welke verplichtingen vloeien voort uit het Arbeidsomstandigheden besluit?

In het onderstaande schema is per 'categorie' (A,B,C) en 'situatie' (I,II) aangegeven wat de belangrijkste verplichtingen zijn. De in het schema aangeduide categorieën (bouw)werken en situaties (bouwplaatsen) corresponderen met het kader 'Voor welke werken geldt afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit' genoemd in paragraaf 1.4. Bij het begin van het ontwerpproces dient ingeschat te worden in welke categorie het (bouw)werk zal vallen en of er op de bouwlocatie slechts één of meer dan één werkgever (aannemers of zelfstandigen) aan de slag zullen gaan.

In de categorie A zal in de regel sprake zijn van meer dan één werkgever.

Situaties:	A (500 mandagen)	B (bijzonder risico)	C (niet zijnde A en/of B)
	a. Kennisgeving	a. -	a. -
	b. -	b. -	b. -
I (één werkgever)	c. V&G-plan	c. V&G-plan	c. -
	d. V&G in bestek	d. V&G in bestek	d. -
	e. -	e. -	e. -
	f. -	f. -	f. -
	a. Kennisgeving	a. -	a. -
	b. V&G-coördinatoren	b. V&G-coördinatoren	b. V&G-coördinatoren
II (meer werkgevers)	c. V&G-plan	c. V&G-plan	c. -
	d. V&G in bestek	d. V&G in bestek	d. -
	e. Contractbepaling	e. Contractbepaling	e. Contractbepaling
	f. Dossier	f. Dossier	f. Dossier

Toelichting:

- (a) Voor de aanvang van de werkzaamheden moet een kennisgeving worden gestuurd naar de Arbeidsinspectie;
- (b) Bij aanvang van de ontwerpfase moet een coördinator voor de ontwerpfase worden aangesteld. Na het sluiten van de aannemingsovereenkomst moet een coördinator voor de uitvoeringsfase worden aangesteld;
- (c) Een Veiligheids- en Gezondheidsplan moet worden opgesteld beginnende in de ontwerpfase dat verder wordt uitgewerkt in de uitvoeringsfase;
- (d) Het Veiligheids- en Gezondheidsplan dat in de ontwerpfase wordt opgesteld moet onderdeel vormen van het beste;
- (e) In de overeenkomst van aanneming moet worden opgenomen dat de (hoofd) aannemer één (of meer) V&G-coördinatoren voor de uitvoeringsfase aanstelt die aan de verplichtingen van artikel 2.34 van het Arbeidsomstandighedenbesluit voldoet. Wanneer er sprake is van nevenaanneming, dient de opdrachtgever de desbetreffende verplichting in een overeenkomst met een van de nevenaannemers op te nemen;
- f) De coördinator voor de ontwerpfase stelt een dossier op als bedoeld in artikel 2.30 sub c van het Arbeidsomstandighedenbesluit dat verder wordt aangevuld in de uitvoeringsfase en bij oplevering wordt overgedragen aan de eigenaar/beheerder van het (bouw)werk.

1.6 (Bouw)werken in de zin van het Arbeidsomstandighedenbesluit

De partijen die middels het Arbeidsomstandighedenbesluit verplichtingen krijgen opgelegd zijn opdrachtgevers, ontwerpers en aannemers. De verplichtingen gelden voor verschillende fasen van het bouwproces (ontwerp-, planning- en uitvoeringsfase). Het komt erop neer dat te allen tijde rekening moet worden gehouden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers die het werk (zullen) uitvoeren.

De algemene verplichtingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit betreffen:

- het bij het ontwerpen van een (bouw)werk hanteren van de algemene uitgangspunten inzake veiligheid en gezondheid;
- het aanwijzen (aanstellen) van veiligheids- en gezondheidscoördinatoren, hierna te noemen V&G-coördinatoren, zowel voor de ontwerpfasen als voor de uitvoeringsfasen van een (bouw)werk;
- het opstellen van een zogenoemd veiligheids- en gezondheidsplan en dossier, beide in eerste instantie door de V&G-coördinator ontwerpfasen;
- het in bepaalde gevallen vooraf in kennis stellen van de Arbeidsinspectie van het voornemen om een bouwwerk tot stand te brengen. In de ontwerpfasen van een (bouw)werk geldt altijd de verplichting dat bij het ontwerp en bij de organisatorische keuzen met betrekking tot het plannen van de werkzaamheden gedurende het bouwproces, rekening wordt gehouden met de veiligheid en gezondheid van de werknemers tijdens de uitvoeringsfasen van het werk. De algemene preventieprincipes op het gebied van veiligheid en gezondheid dienen tijdens de ontwerpfasen te worden toegepast. Het gaat daarbij om beginselen die ervan uitgaan dat:
  - gevaren worden voorkomen dan wel zoveel mogelijk worden beperkt bij de bron;
  - voorrang wordt gegeven aan maatregelen inzake collectieve bescherming boven individueel beschermende maatregelen;
  - de inrichting van de werkplek en de keuze van de productie- en werkmethoden worden aangepast aan de mens om met name monotone en tempogebonden arbeid draaglijk te maken en de daaruit voortvloeiende gezondheidsschade zoveel mogelijk te beperken;
  - rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de techniek op dit terrein;
  - werknemers doeltreffend worden ingelicht over de aan hun arbeid verbonden gevaren. Het Arbeidsomstandighedenbesluit wijst de opdrachtgever aan als de primair verantwoordelijke voor de algemene verplichtingen en de ontwerpverplichtingen genoemd in artikel 2.26 tot en met 2.29 van het besluit. Voor de verplichtingen in verband met de totstandbrenging van een (bouw)werk (artikelen 2.37 en 2.38) is de uitvoerende partij verantwoordelijk. Gelet op deze scheiding van verantwoordelijkheden moet de opdrachtgever bij gunning van het werk een schriftelijke overeenkomst sluiten met de uitvoerende partij waarin de coördinatieverplichtingen van laatstgenoemde tijdens de uitvoeringsfasen zijn vastgelegd (artikel 2.35). De opdrachtgever kan zijn verplichtingen met betrekking tot de ontwerpfasen overdragen aan degene aan wie hij de opdracht verstrekt voor het uitvoeren van het ontwerp van een (bouw)werk (de ontwerpende partij). Hij blijft echter verantwoordelijk voor de naleving van genoemde verplichtingen. De opdrachtgever zal, ongeacht de bouworganisatievorm die hij kiest, altijd in het bouwproces een ontwerpende en uitvoerende partij dienen aan te wijzen. Dit laat onverlet dat dit één en dezelfde kan zijn. In geval van een opdrachtgever-consument (in de regel een particulier die zijn huis laat (ver)bouwen) moet de ontwerpende partij, en zo deze er niet is de uitvoerende partij, de verplichtingen van de opdrachtgever overnemen. Dit wordt tussen partijen in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd.

Bijlage 1

Bestekbepalingen arbeidsomstandigheden

Volgens artikel 2.35 van het Arbeidsomstandighedenbesluit is de opdrachtgever verplicht de aannemer te wijzen op zijn verplichtingen die voortvloeien uit dit besluit. (Artikel 2.35: de opdrachtgever zorgt ervoor dat de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 2.33 en 2.34 worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst met de uitvoerende partij.) Wanneer er sprake is van nevenaanneming dient de opdrachtgever ervoor te zorgen dat de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 2.33 en 2.34, zijn vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst met één van die uitvoerende partijen. Hieronder volgen de bepalingen ter zake van afdeling 5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit die deel uitmaken van de STABU-systematiek. Zij zijn binnen de STABU-systematiek in paragraaf 01.06 opgenomen. Het gaat om bepalingen die worden opgenomen in Hoofdstuk 01 van het projectbestek, dat geldt voor de aannemer die belast wordt met de coördinatie, en in Hoofdstuk 01 van het projectbestek dat geldt voor aannemers die niet met de coördinatie worden belast.

Voorbeeld-bepalingen

01 VOOR HET WERK GELDENDE VOORWAARDEN

01.06 ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

01.06.10 ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

01 VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSPAN

Het veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan) als bedoeld in artikel 2.27 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb 1999, 451) maakt deel uit van dit bestek.

02 AANSTELLING V&G-COÖRDINATOR VOOR DE UITVOERINGSFASE

OPMERKING: voor de aannemer die de veiligheids- en gezondheidscoördinatie voor de uitvoeringsfase heeft.

Ingevolge het bepaalde in artikel 2.37 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb 1999, 451) stelt de aannemer één of meer coördinatoren (V&G-coördinatoren) voor de uitvoeringsfase aan. Deze coördinator(en) geeft (geven) uitvoering aan de coördinatietaken genoemd in artikel 2.34 van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

03 V&G-COÖRDINATIE UITVOERINGSFASE DOOR DERDEN

OPMERKING: voor de aannemer die de veiligheids- en gezondheidscoördinatie voor de uitvoeringsfase niet heeft.

Ingevolge het bepaalde in artikel 2.37 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb 1999, 451) worden één of meer coördinatoren (V&G-coördinatoren) voor de uitvoeringsfase aangesteld die uitvoering geven aan de coördinatietaken genoemd in artikel 2.34 van het Arbeidsomstandighedenbesluit door de:

1 #

1 - bouwkundig aannemer.

1 - elektrotechnisch aannemer.

1 - werktuigbouwkundig aannemer.

1 .....

OPMERKING: aangeven welke aannemer de veiligheids- en gezondheidscoördinator(en) voor de uitvoeringsfase aan moet stellen.

NB. Bij paragraaf B00.40 'OVERZICHT BIJLAGEN' van de STABU-systematiek dient vermeld te worden dat indien vereist het V&G-plan bij het projectbestek is gevoegd alsmede, indien van toepassing, een V&G-dossier als bedoeld in artikel 2.30 sub c van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Voorbeeld opstelling V&G-plan ontwerpfase

Gesignaleerde veiligheids- en gezondheidsrisico's (ontwerpfase). De ontwerpers zijn verplicht om bij hun beslissingen tijdens het ontwerpproces rekening te houden met de arbeidsomstandigheden van degenen die later op de bouwplaats het (bouw)werk zullen realiseren. Arbo-risico's, die in de ontwerpfase niet kunnen worden vermeden, worden geïventariseerd en geëvalueerd en worden vastgelegd in het Veiligheids- en Gezondheidsplan (zie hiertoe de 'Checklist identificatie van risico's in de ontwerpfase').

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gevaren die samenhangen met specifieke werkzaamheden en gevaren die samenhangen met de situatie op de werklocatie. De kolom 'Bouwfase' is een voorbeeld; desgewenst kan hier ook de hoofdstukindeling van de STABU Standaard 1995 worden gebruikt. De coördinator ontwerpfase kan zondig in de kolom suggesties reeds attenderen op mogelijk te nemen maatregelen (bijvoorbeeld: een bepaalde werkvolgorde aanbevelen). Indien toetsing van de risico-inventarisatie en risico-evaluatie door een deskundige wenselijk is, wordt de tabel 'Toetsing Veiligheids- en Gezondheidsgevaren door deskundige' gebruikt.

Op grond van artikel 2.27 van het Arbeidsomstandighedenbesluit worden in een V&G-plan tenminste vermeld:

- a. een beschrijving van het tot stand te brengen werk;
- b. een overzicht van de bij de totstandbrenging van het (bouw)werk betrokken natuurlijke of rechtspersonen op de bouwplaats;
- c. de naam van de coördinator voor de ontwerpfase;
- d. de naam van de coördinator voor de uitvoeringsfase;
- e. een inventarisatie en evaluatie van gevaren overeenkomstig artikel 4, eerste lid, van de ARBO-wet;
- f. de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de samenwerking tussen werkgevers en in voorkomende gevallen zelfstandig werkenden op de bouwplaats, welke voorzieningen daarbij zullen worden getroffen en op welke wijze op die voorzieningen toezicht zal worden uitgeoefend;
- g. de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de samenwerking en het overleg tussen werkgevers en werknemers op de bouwplaats en de wijze waarop de voorlichting en het onderricht van deze werknemers plaatsvindt.

In de ontwerpfase van het bouwproces worden in ieder geval de gegevens, bedoeld onder a, c en e vermeld. De gegevens onder b, d, f en g, worden in de ontwerpfase vermeld, tenzij deze gegevens in die fase redelijkerwijs niet kenbaar zijn. In dat geval geschiedt de invulling daarvan voor de aanvang van de werkzaamheden in de uitvoeringsfase van het bouwproces.

Bijlage II

Veiligheids- en gezondheidsplan ontwerpfase (model).

1. PROJECTGEGEVENS.
  - 1.1 Het project bestaat uit het bouwen/aanleggen/uitvoeren van:
  - 1.2 Adres/licging van de bouwlocatie:
telefoon:
telefax:
  - 1.3 Namen en adressen van de betrokken partijen:
    - a. Opdrachtgever(s)
naam:
adres:
postcode/plaats:
contactpersoon:
telefoon:
telefax:
    - b. Ontwerpende partij(en)
naam:
adres:
postcode/plaats:
contactpersoon:
telefoon:
telefax:
    - c. Coördinator(en) ontwerpfase
naam:
adres:
postcode/plaats:
contactpersoon:
telefoon:
telefax:
    - d. Uitvoerende partij(en)
naam:
adres:
postcode/plaats:
contactpersoon:
telefoon:
telefax:
    - e. Coördinator(en) uitvoeringsfase
naam:
adres:
postcode/plaats:
contactpersoon:
telefoon:
telefax:

- 1.4 Planning en uitvoeringsgegevens (voor zover reeds bekend).
  - 1.4.1 Geplande bouwtijd:
  - 1.4.2 Geplande aanvangsdatum van de bouwwerkzaamheden:
  - 1.4.3 Vermoedelijk maximum aantal werknemers dat gelijktijdig op de bouwlocatie aanwezig zal zijn:
  - 1.4.4 Gepland aantal ondernemers en zelfstandigen op de bouwlocatie:
  - 1.4.5 Namen van reeds geselecteerde ondernemingen:
  - 1.4.6 Regeling V&G-uitvoeringscoördinatie bij nevenaanneming:
De V&G-uitvoeringscoördinatie geschiedt door de aannemer van bestek:
Nevenaanneming wordt voorzien voor de volgende werkzaamheden (bestekken):

Opgesteld door: Versie: Datum:

Veiligheids- en gezondheidsgevaaren voortvloeiend uit het ontwerp

VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSGEVAREN VOORTVLOEIEND UIT HET ONTWERP.

BOUWFASE (voorbeeld)	BESTEKPOST	ACTIVITEIT	ARBO- RISICO'S (1)	RISICO- OORZAAK (2)	SUGGESTIES (facultatief)
Bouwplaats	.....	.....	.....	.....	.....
voorzieningen/inrichting	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Stut- en Sloopwerk	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Grondwerk	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Fundering/Ruwbouw	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Dak/Gevel	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Inbouw	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Installaties	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Afbouw/Afwerking	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Overige	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....

(1) bijvoorbeeld beknelling/fysieke belasting.

(2) bijvoorbeeld geringe bewegingsruimte op de werkplek.

Opgesteld door:

Versie:

Datum:

Veiligheids- en gezondheidsgevaaren voortvloeiende uit de omgeving van de bouwlocatie

VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSGEVAREN VOORTVLOEIEND UIT DE OMGEVING VAN DE BOUWLOCATIE. (niet uitputtend)

OMGEVINGSFACTOR	BESTEKPOST	ACTIVITEIT	ARBO-RISICO'S (1)	RISICO-OORZAAK (2)	SUGGESTIES (facultatief)
Verkeerswegen	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Hoogspanningskabels	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Gas- en Olieleidingen	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Explosieven	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Bodemverontreiniging	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
Overige	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....
	.....	.....	.....	.....	.....

(1) bijvoorbeeld elektrocutie.

(2) bijvoorbeeld aanwezigheid van een hoogspanningskabel.

Opgesteld door:

Versie:

Datum:

Toetsing veiligheids- en gezondheidsgevaaren door deskundige

Getoetst ja/nee

Zo ja, door .....

Verklaring afgegeven ja/nee

Datum .....

Opgesteld door:

Versie:

Datum:

Checklist identificatie van risico's in de ontwerpfase (B&U-versie)

1. STRUCTUUR-ONTWERP.

1.1 PLAATSING VAN BOUWOBJECT OP LOCATIE.

- aan- en afvoerroutes van groot materiaal.
- beperkingen ten aanzien van bouwplaatsafbakening, wegafzettingen.
- ruimte voor sanitaire ruimten, schaftruimten.
- ruimte voor overdekte werkplaats, materiaal opslag, afvalopslag.
- ruimte voor opslag brandbare en explosieve stoffen.
- leidingen met gevaar voor explosie/lekkage.
- bodemverontreiniging en explosieven.
- budgettaire ruimte voor benodigde voorzieningen.

1.2 VORM VAN BOUWOBJECT.

- inzet, situering en reikwijdte van bouwkransen/zwaar materieel.
- routing van intern transport.
- ruimte voor steigers en liften.
- bereikbaarheid materiaalopslag, werkplaatsen, sanitaire voorzieningen tijdens verschillende bouwfasen.
- bereikbaarheid van hulpverlening.
- vluchtwegen.

2. VOORLOPIG ONTWERP.

2.1 ONDERDELEN BOUWOBJECT.

- bereikbaarheid van verschillende onderdelen, bijvoorbeeld gevel en dak, tijdens bouw en onderhoud.
- sta- en werkhoogten (kruipruimten/leidingkokers).
- installatieruimten voor centrale verwarming en luchtbehandeling.
- bereikbaarheid van installatiedelen/bouwdelen in de gebruiksfase (onderhoud).

2.2 BOUWPRINCIPE.

- kosten- en planningsconsequenties van de inrichting van de bouwplaats (slopen, verwijdering gevaarlijke materialen of bodemverontreiniging). Is de realisatie, planning in tijd en kosten realistisch (invloed bodemgesteldheid, benodigde aanpak voor ruwbouw, afbouw en installatie).
- vroegtijdig wind- en waterdicht maken.
- vroegtijdige benutting trappen.

3. DEFINITIEF ONTWERP.

3.1 MATERIAALGEBRUIK EN DETAILLERING.

- wettelijke en/of bedrijfstakeigen normen met betrekking tot materiaalgebruik (gewicht, afmetingen, ruwheid, giftigheid).
- werkzaamheden in nauwe ruimten (bijvoorbeeld kruipruimte), bodemafsluiting, bereikbaarheid, verlichting, ventilatie.
- effect van detaillering op noodzakelijke bewerkingen op bouwplaats (schadelijke hulpstoffen, stof/ geluidsproductie, trillingen, fysieke belasting).
- effect van afwerking van vloeren op arbeidsomstandigheden.
- werkruimte voor installeren, bedienen, onderhouden en repareren van toestellen.
- bevestigingspunten voor transport op bouwplaats beschikbaar (bijvoorbeeld puien).
- bevestigingsmogelijkheden voor veiligheidsvoorzieningen tijdens bouw- en gebruiksfase (valnetten, vluchtwegen, noodtrappen, brandblusinstallaties, etc.).
- effect van gekozen materialen op vereiste kennis op bouwplaats.

3.2 FASERING EN BOUWMETHODEN.

- O risico's als gevolg van eventuele samengaande activiteiten op bouwplaats (explosiegevaar, stof- en geluidsproductie, trillingen, etc.).

4. BESTEK.

4.1 BESTEK.

- O wettelijke casu quo bedrijfseigen normen met betrekking tot bouw- en afwerkingsmaterialen (verfproducten, asbest- en teerhoudende producten, lijmsoorten en oplosmiddelen).
- O veiligheidsaspecten met betrekking tot ingebruikname van installaties.

Bijlage III

Voorbeeld V&G-dossier (art. 2.30 sub c van het Arbeidsomstandigheden besluit)

TOELICHTING.

Het dossier bevat informatie die van belang is voor de veiligheid en gezondheid van werknemers die later werkzaamheden (zoals onderhoud, verbouw/renovatie of sloop) aan het (bouw)werk zullen verrichten. Het dossier wordt opgesteld door de coördinator ontwerpfase en tijdens de uitvoering aangevuld en/of gewijzigd door de coördinator uitvoeringsfase. Na oplevering van het (bouw)werk wordt het dossier ter beschikking gesteld aan de opdrachtgever ten behoeve van de eigenaar of beheerder van het (bouw)werk.

Voorbeeld

DOSSIER.

1. Omschrijving van het bouwwerk.
Type:
Adres/ligging:
2. Technische specificaties.
Bestek en tekeningen (zo mogelijk zoals gerealiseerd).
Bedienings- en onderhoudsvoorschriften.
Overige.
3. Aangebrachte structurele voorzieningen ten behoeve van risicovolle situaties in de beheersfase.
Beschrijving van: (bijvoorbeeld)
bevestigingspunten voor steigers;
bevestigingspunten voor vangnetten;
dakrandbeveiligingen;
voorzieningen voor glazenwassers;
inspectieluiken;
overige.
4. Risico's met betrekking tot onderhoud/renovatie (facultatief).

Beschrijving van gesignaleerde risico's ten aanzien van beheer en onderhoud/renovatie en mogelijke maatregelen op basis van ervaringen in de ontwerp/uitvoeringsfase (aan de hand van het Veiligheids- en Gezondheidsplan).

Datum: Opgesteld door:

Goedgekeurd door: Versie: Datum:

Bijlage IV

Voorbeeld model kennisgevingsformulier

TOELICHTING.

Indien het gaat om werken waarbij:

- de geraamde duur van het (bouw)werk meer dan 30 werkdagen beslaat en op de bouwplaats meer dan 20 werknemers tegelijkertijd arbeid zullen gaan verrichten of
- met de totstandkoming van het (bouw)werk meer dan 500 mensdagen zullen zijn gemoeid, (zie artikel 2.26 van het Arbeidsomstandighedenbesluit) als indicatie gaat het dan om (bouw)werken met een bouwsom van meer dan circa (750.000,- -), moet, voor de aanvang van de werkzaamheden, de regionaal directeur van de Arbeidsinspectie van de regio waarin de bouwlocatie ligt, schriftelijk in kennis worden gesteld van het voornemen om een (bouw)werk te realiseren.

Het kennisgevingsformulier wordt gecompleteerd met gegevens van de uitvoerende partij(en). Een kopie van het bijgewerkte kennisgevingsformulier moet zichtbaar op de bouwplaats worden aangebracht. Indien in de vermelde gegevens veranderingen optreden moeten deze dienovereenkomstig worden gewijzigd. Deze wijzigingen hoeven niet meer aan de Arbeidsinspectie te worden gemeld.

De opdrachtgever dient te zorgen voor naleving van deze voorschriften.

Voorbeeld

KENNISGEVING VAN HET VOORGENOMEN TOT STAND BRENGEN VAN EEN BOUWWERK.
(als bedoeld in artikel 2.26 van het Arbeidsomstandighedenbesluit)

1. PROJECTGEGEVENS.

1.1 Het project bestaat uit het bouwen/aanleggen/uitvoeren van:

1.2 Adres/ligging van de bouwlocatie:

telefoon:

telefax:

2. Namen en adressen van de betrokken partijen:

2.1 Opdrachtgever(s)

naam:

adres:

postcode/plaats:

contactpersoon:

telefoon:

telefax:

2.2 Ontwerpende partij(en)

naam:

adres:

postcode/plaats:

contactpersoon:

telefoon:

telefax:

2.3 Coördinator(en) ontwerpfase

naam:

adres:

postcode/plaats:

contactpersoon:

telefoon:

telefax:

2.4 Uitvoerende partij(en)

naam:

adres:

postcode/plaats:

contactpersoon:

telefoon:

telefax:

2.5 Coördinator(en) uitvoeringsfase

naam:

adres:

postcode/plaats:

contactpersoon:

telefoon:

telefax:

3. Planning en uitvoeringsgegevens.
  - 3.1 Geplande aanvangsdatum van de bouwwerkzaamheden:
  - 3.2 Geplande bouwtijd:
  - 3.3 Vermoedelijk maximum aantal werknemers dat gelijktijdig op de bouwlocatie aanwezig zal zijn:
  - 3.4 Gepland aantal werkgevers en zelfstandigen op de bouwlocatie:
  - 3.5 Namen van reeds geselecteerde ondernemingen:
- 4 Datum van kennisgeving.
5. Handtekening opdrachtgever

Bijlage V

Informatie Arbeidsinspectie

Bezoekadres en centraal kantoor van de Arbeidsinspectie

Bezoekadres:

Arbeidsinspectie
Anna van Hannoverstraat 4
2595 BJ Den Haag

Postadres:

Arbeidsinspectie
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Centraal kantoor

Tel. 070-3335107 Fax. 070-3334002
Infotel. 070-3334455

Regiokantoren

Regio Noord
Engelse Kamp 4
9722 AX Groningen
Postbus 30016
9700 RM Groningen
Tel. 050-5225880 Fax. 050-5267202

Regio Oost

Janspoort 2
6811 GE Arnhem
Postbus 9018
6800 DX Arnhem
Tel. 026-3557111 Fax. 026-4424046

Regio Noordwest

Radarweg 60
1043 NT Amsterdam
Postbus 58366
1040 HJ Amsterdam
Tel. 020-5812612 Fax. 020-6864703

Regio Midden

Oudenoord 6
3513 ER Utrecht
Postbus 820
3500 AV Utrecht
Tel. 030-2305600 Fax. 030-2305680

Regio Zuidwest

Stadionweg 43C
3077 AS Rotterdam
Postbus 9580
3007 AN Rotterdam
Tel. 010-4798300 Fax. 010-4797093

Regio Zuid
Godsweetersingel 10
6041 GL Roermond
Postbus 940
6040 AX Roermond
Tel. 0475-356666 Fax. 0475-356660